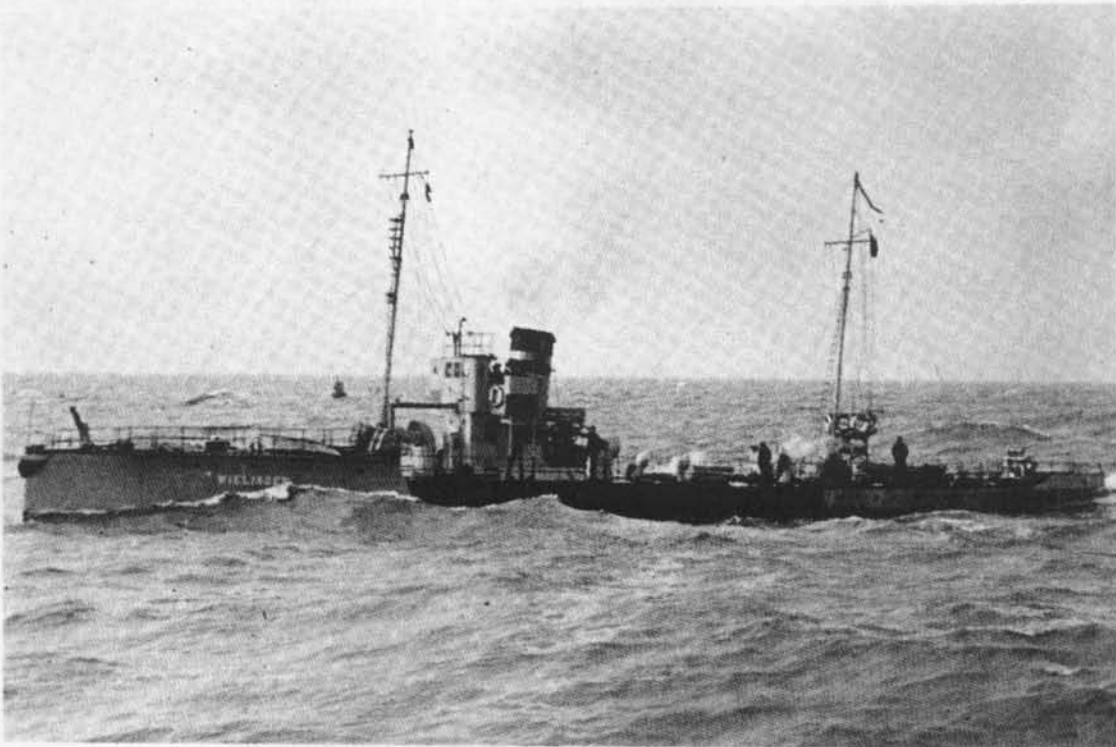

door Ferdinand GEVAERT

In 1927 werd het Korps van Torpedisten en Zeelieden (oorspronkelijk genoemd "Detachement van Torpedisten en Zeelieden" en ook "Compagnie Torpedisten van de Genie") ontbonden. Het Zeewezen kreeg twee torpedoboten "cadeau" afkomstig van het Detachement. Deze twee boten hadden deel uitgemaakt van de "prijsvloot" die aan België werd overgemaakt als oorlogsbuit na de oorlog 1914-18. Met deze prijsvloot werd het Korps gevormd, bestaande uit o.m. 14 torpedoboten (1) een groter aantal snelboten en andere kleine vaartuigen (2).

Na de ontbinding van het Korps werden al deze vaartuigen verkocht of verschroot met uitzondering van twee torpedoboten, genoemd "Wielingen" en "Westdiep", die aan het Zeewezen werden overgemaakt (3).

De Duitse oorlogsvloot, Kriegsmarine, had tijdens de oorlog specifieke torpedoboten ontworpen en laten bouwen voor de oorlogsvoering in ondiepe wateren, zoals de Vlaamse banken. Er waren twee klassen, één met een tonnemaat van 227 ton (230/250 t) en een tweede klasse met een tonnemaat van 137 ton (109 t). Bij de Kriegsmarine hadden de torpedoboten geen eigenaam doch een nummer voorafgegaan door het voorzetsel "A". Bij het ontruimen van de Vlaamse havens door de Duitsers in 1918 werden een aantal van deze torpedoboten achtergelaten.

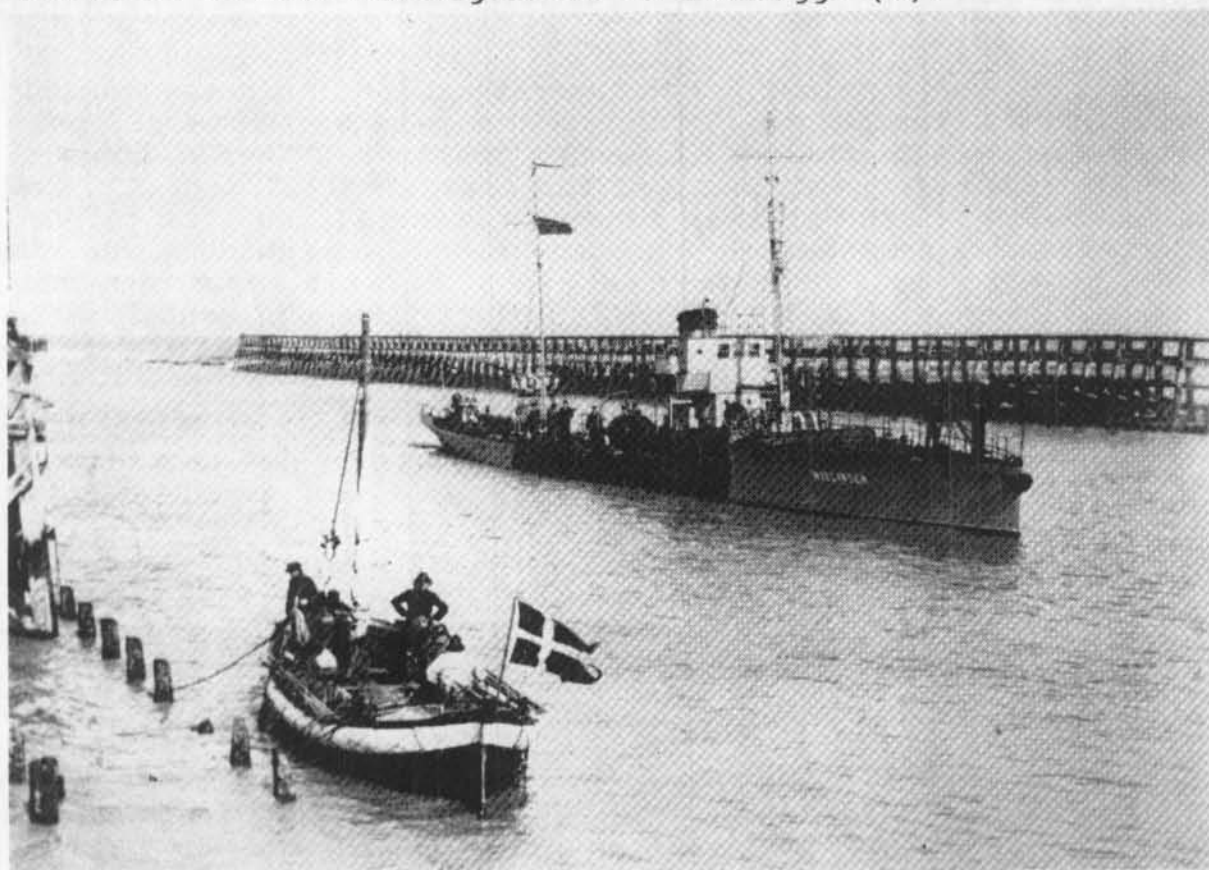
De "Wielingen"

In Belgische dienst (bij het Korps) droegen de schepen een nummer, zoals bij de Duitsers voorafgegaan door een "A". Vijf van de torpedoboten kregen echter een naam, "Prince Leopold", "Prince Charles", "Princesse Marie-José", "Wielingen" en "Westdiep". Deze

twee laatste werden overgemaakt aan het Zeewezen door Landsverdediging.

De "Wielingen" en "Westdiep" werden, ontdaan van alle bewapening, vanaf 1930 ingezet door het Zeewezen als opleidingsvaartuig voor de zeevaartschool te Oostende (Staatsmarineschool - Staatszeevaartschool - Rijkszeevaartschool) en voor de visserijwacht in de kustwateren (4).

De "Wielingen" werd gebouwd voor de Kriegsmarine op de werven van Schichau te Elbing (5) en te watergelaten op 25 december 1916. Het mat 227 t, was 54 meter lang en 5,4 m breed. De diepgang bedroeg 2 meter. Het schip was bewapend met twee kanonnen van 88 mm (één op het voordek, de andere op het achterschip), een machinegeweer en een torpedolanceerbuis van 450 mm. Uitgerust met twee oliegestookte stoomketels werd het enkel schroef aangedreven door een stoomturbine van 3.500 pk. De snelheid bedroeg 25,75 knopen. "Bij de Kriegsmarine droeg het schip het ummer "A.43" en werd door de Duitsers in 1918 achtergelaten te Zeebrugge (6).

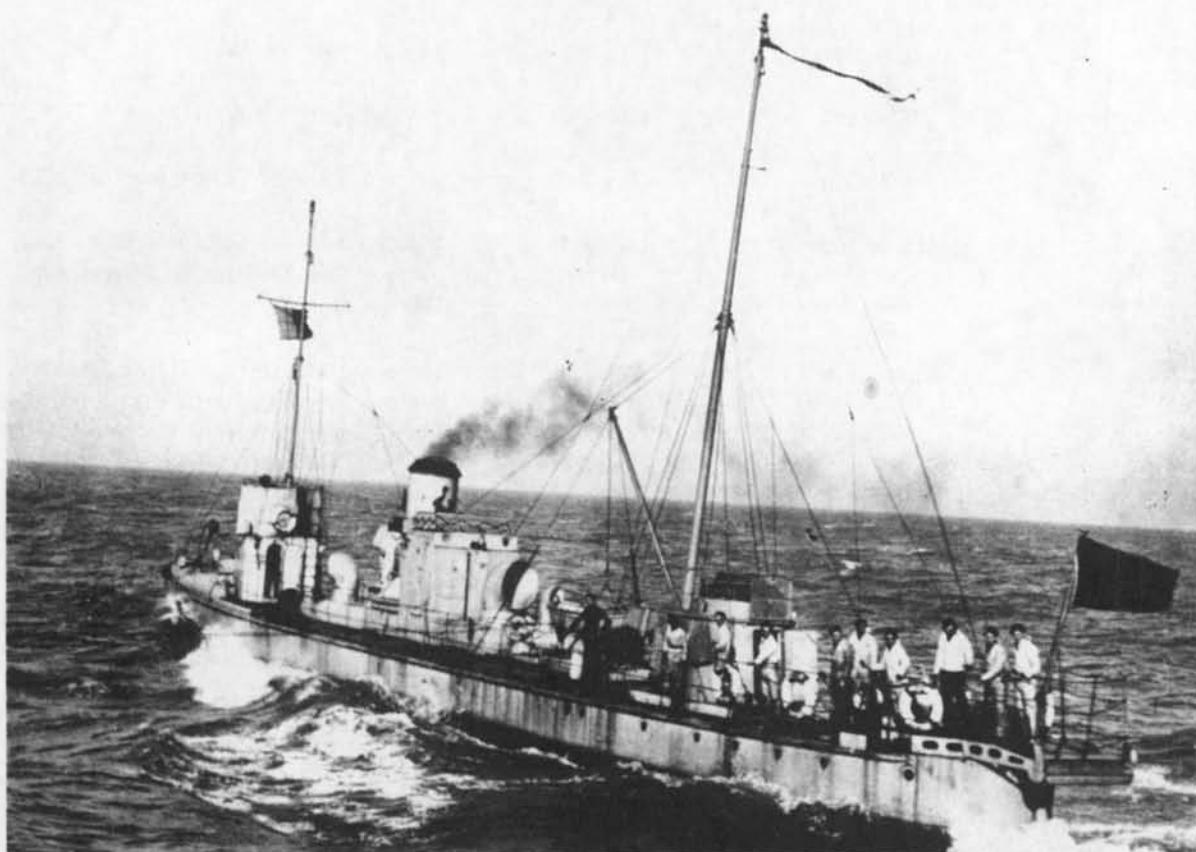
De "Wielingen" in de havengeul te Nieuwpoort

De "Westdiep" werd gebouwd op de Vulcan werf te Hamburg (5) en op 27 augustus 1915 te watergelaten. Het kreeg het nummer "A.20". De afmetingen van het schip waren : lengte 44 m, breedte 5 m met een diepgang van 1,83 m. De tonnemaat bedroeg 137 ton.

De bewapening bestond uit een 4-ponds kanon op het achterdek, een machinegeweer en twee torpedolanceerbuisen van 450 mm (6).

Het schip was uitgerust met twee kolengestookte stoomketels, een verticale triple expantie stoommachine dreef een enkel schroef aan, waarbij een snelheid van 19 knopen kon bereikt worden.

In mei 1940 waren beide schepen gemeerd aan de kaai te Oostende in de omgeving van de zeevaartschool. Bij het ontruimen van Oostende door het Belgisch leger werden ze door genietroepen tot zinken gebracht. Bij het bezetten van de stad en haven werden de vaartuigen in beslag genomen door de Duitsers en terug opgevlot. Na noodherstellingen werden ze door de Kriegsmarine naar andere oorden overgebracht. De gegevens naar waar ontbreken.

De "Westdiep" in dienst bij het Zeewezen

Volgens LENTON in "German Surface Vessels 2" (zie verwijzing 5 in november nummer) werd de "Wielingen" door de Kriegsmarine omgebouwd tot patrouillevaartuig, zonder vermelding van bewapening. Het schip kreeg de naam "Warendorp" en zou in 1943 gesloopt zijn. Volgens CONWAY (zie verwijzing 5 in november nummer) werd het schip niet in dienst genomen door de Kriegsmarine en gesloopt in 1943.

De "Westdiep" zou volgens LENTON omgevormd zijn door de Kriegsmarine tot opleidingsschip met een bewapening van twee 3,5 duimse kanonnen. Het kreeg de naam "Reiher". CONWAY vertelt ons dat het schip door de Kriegsmarine opgebouwd werd tot "auxiliary training vessel" (hulp opleidingsvaartuig) en dienst deed eerst onder de naam "Reiher" om later omgedoopt te worden in "Warendorp". Volgens beide bronnen zou het schip in 1945 terug overgemaakt zijn aan België en in 1948 gesloopt.

Het moet voorlopig bij deze twee uiteenlopende varianten blijven tot we over verdere gegevens beschikken.

Bij het oprichten van de Zeemacht in 1946 werd de visserijwachtverplichting overgedragen aan deze nieuwe dienst en werd het Zeewezen hiervan ontslagen. Dit betekende echter niet het einde voor het Zeewezen van de betrokkenheid met de zeevisserij, zoals we verder zullen zien.

OVERZICHT VAN DE VISSERIJWACHTSCHEPEN VAN HET ZEEWEZEN

Naam	Aard	In dienst ZW	
Mathilde	zeilschip	18(67)-1880	gehuurd door het ZW
Ville d'Ostende	zeilschip	1881-1914	gebouwd door het ZW, verdwenen 1914-18
Ville d'Anvers	stoomschip	1886-1921	gebouwd door het ZW, gesloopt in 1925
Zinnia ("Barbara", "Breydel")	stoomschip	1920-1946	gekocht door het ZW bij de Royal Navy, overgedragen 1946 aan de ZM, gesloopt 1951
Wielingen ("A.43", "Warendorp" ?)	stoomschip	1930-1940	oorlogsbuit 1918 (van Kriegsmarine), overgedragen door Korps van Torpedisten aan ZW, gesloopt in 1943
Westdiep ("A.24", "Reiher")	stoomschip	1930-1940	oorlogsbuit 1918 (van Kriegsmarine), overgedragen door Korps van Torpedisten aan ZW, gesloopt in 1948
Artevelde ("K.4", "Lorelei")	stoomschip	1940-1946	afgewerkt door Duitse Kriegsmarine 1943, overgedragen aan ZM in 1946, gesloopt 1954

-
- (1) De A, A.5, A.8, A.9, A.12, A.14, A.16 en A.20 van het 137 t type en A.30, A.40, A.42, A.43 en A.47 van het 227 t type.
Bron : Conway's All the World's Fighting Ships 1922-1946.
  - (2) Volgens L. Leconte in "De voorouders van onze Zeemacht", uitgegeven in 1948 door het Ministerie van Landsverdediging, Dienst voor opvoeding bij het Leger, werden er 11 torpedoboten, 26 mijnenvegers, 20 aken en lichters, 4 sleepboten, een stoomjacht en een "pont" behorende aan de Kriegsmarine in 1918 door het Belgisch Leger in beslag genomen te Antwerpen. Hij vermeldt ook dat na de oprichting van het Korps van Torpedisten en Zeelieden in 1919 de vloot bestond uit o.m. 9 kleine torpedoboten (zoals de "Westdiep") en 5 grote torpedoboten (zoals de "Wielingen"), 3 sleepboten, 2 riviersnelboten, een mijnenveger, een dienstvaartuig en een aantal snelboten.
  - (3) Het boek "De Zeemacht" vermeldt dat alle torpedoboten verschroot werden na de ontbinding van het Korps. Dit is duidelijk niet juist daar er twee torpedoboten overgemaakt werden aan het Zeewezen, de "Wielingen" en de "Westdiep". Deze fout wordt ook gemaakt door L. Leconte in zijn boek "De voorouders van onze Zeemacht".
  - (4) Bron : Officiële lijst der Belgische zeeschepen, met hunne seinletters, Ministerie van Verkeerswezen, Bestuur van het Zeewezen, januari 1931.

(5) Volgens de Officiële lijst der Belgische zeeschepen werden de "Wielingen" en "Westdiep" gebouwd te Stettin, Duitsland.

(6) Bron : Jane's Fighting Ships World War I.

Nota : Waar de Zinnia uitgerust was met een radioinstallatie was dergelijke uitrusting niet ingebouwd aan boord van de "Wielingen" en de "Westdiep".

EEN ANDERE KIJK OP WILLIAM HESKETH

door Julien VERHAEGHE

In de "Plate" van april 1986 vertelt D. FARASYN over het ontstaan van het badkartoerisme in onze stad, en geeft hij inlichtingen over de eerste uitbater William HESKETH.

Zo schrijft hij dat onze Engelsman eind 1783 zijn herberg "de Gouden Appel" in de Sint-Sebastiaanstraat verliet om naar "de Corvette" langs de Visserskaai te verhuizen, en dat hem in 1784 werd toegestaan badkarren en een drankgelegenheid uit te baten op het klein strand.

De laatste vermelding van William HESKETH te Oostende is van eind december 1785, en D. FARASYN veronderstelt dat hij begin 1786 onze stad verlaten heeft, wellicht wegens de verslechtering van de economische toestand.

Ook in andere publicaties duikt William HESKETH op als een degelijk middenstander, oud-zeekapitein, die zich gevestigd had in het Oostends herbergierswereldje. Nazicht van de registers van de kriminele processen voor de Oostendse Schepenbank geeft een heel ander beeld van de grondlegger van ons toerisme (zie Julien Verhaeghe "Sentenzen Crimineel....", deel IV, uitgave V.V.F.).

William HESKETH moet reeds in zijn laatste maanden als herbergier in "de Gouden Appel" krap bij kas gezeten hebben, want hij had in augustus 1783 twaalf vaten "porther" en enkele meubels uit Londen laten overkomen, en had de vrachtprijs van 79 gulden 4 stuivers niet betaald aan scheepskapitein Niclas GODDIN. Deze laatste stelt op 20 september notaris Frans DE BAL aan om deze som te innen.

Toen Jacobus VAN DIJCKE, meester-kleermaker en eigenaar van de herberg "de Gouden Appel", deze in juli 1783 verhuurde aan Sr Joannes BAUCH, pacht te beginnen op 1 november 1783 na het vertrek van William HESKETH, zal hij wel geen vermoeden gehad hebben van de miserie die hem te wachten stond. Op 6 november 1783 diende hij klacht in bij de schepenbank van Oostende tegen zijn vroegere huurder; de behandeling van de zaak begon op 27 maart 1784.

Eerst werden als getuige opgeroepen Pieter WEIJSENS, deken van de huistimmerlieden, Jan DOSSAER, deken van het metselaarsambacht, en Pieter VANDE EECKHOUTE, meester-kleermaker en winkelier.

De eerste twee verklaren vastgesteld te hebben dat in "de Gouden Appel" schade werd aangebracht ten belope van 115 gulden en 4